

SEANCES DU MARDI 2 JUILLET 1985
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 2 JULI 1985ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DU MATIN
OCHTENDVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 3188.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions sociales.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Deleeck, rapporteur, Egelseers, Delmotte, W. Peeters, Coen, Mme Remy-Oger, M. Vangeel, M. le Président, p. 3188.

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 3188.

ONTWERP VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Deleeck, rapporteur, Egelseers, Delmotte, W. Peeters, Coen, mevrouw Remy-Oger, de heer Vangeel, de Voorzitter, blz. 3188.PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Coen, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Coen, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 10 u. 10 m.

CONGE — VERLOF

M. Friederichs, pour des devoirs professionnels, demande d'excuser son absence à la séance de ce matin.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Friederichs, wegens beroepsplichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE SOCIALE BEPALINGEN

Algemene beraadslaging

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS SOCIALES

Discussion générale

De Voorzitter. — Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant des dispositions sociales.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Deleeck, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het ontwerp van wet dat wij vandaag bespreken, werd ons door de Kamer overgezonden. Het is de uitwerking van het sociale luik van de verklaring tot het actualiseren van het regeringsbeleid van 15 maart 1985. Derhalve omvat dit ontwerp een reeks bepalingen omtrent de bestaanszekerheid, aangevuld met een reeks bepalingen die hun oorsprong vinden in de budgetcontrole en een reeks allerlei bepalingen; het geheel van het ontwerp is aldus vrij heterogeen. Ik zal mij beperken tot de voornaamste punten die ik per hoofdstuk zal behandelen.

Het eerste hoofdstuk betreft een structurele wijziging van de inning van de bijdragen voor de sociale zekerheid voor het personeel van gemeenten en provinciale besturen, dit naar aanleiding van de, in miljarden uitgedrukt, zeer belangrijke achterstallen ten nadele van de sociale zekerheid. De oplossing die wordt voorgesteld om een betere inning van de bijdragen te verzekeren bestaat erin een eigen soort RSZ voor gemeenten en provincies in het leven te roepen. Er wordt geen nieuwe instelling gecreëerd, maar de taak van centrale inning van de bijdragen zal worden toevertrouwd aan het Bijzonder Kinderbijslagfonds, een orgaan dat reeds een inningsopdracht uitvoert en in het beheer waarvan de ondergeschikte besturen bovendien vertegenwoordigd zijn.

Ten gerieve van degenen die belangstelling hebben voor de gemeentelijke financiën zij opgemerkt dat de achterstallige bijdragen zullen kunnen worden betaald door middel van een lening zodat, wat de gemeenten betreft, de lasten over een langere periode kunnen worden gespreid.

Hierbij rijst de vraag — zij werd ook in de commissie gesteld — of het niet beter zou zijn en of het structureel niet sterker zou zijn, deze taak ineens toe te vertrouwen aan de Rijksdienst voor sociale zekerheid. Dat is nu niet gebeurd en waarschijnlijk is de gelegenheid hiertoe weer voor enkele jaren voorbij.

Hoofdstuk II betreft de kinderbijslagen. Er wordt een verhoging toegekend van kinderbijslag voor de trekkers van sommige vervangingsinkomens, met name voor de werklozen met kinderen. Daarnaast wordt een lichte verhoging toegekend van de kinderbijslag vanaf het derde kind, zodat het derde en het vierde kind hetzelfde bedrag ontvangen als het vijfde. Voortaan zijn er dus nog maar drie rangen voor het toekennen van de kinderbijslagen. De regering zegt dat dit een eerste en voorlopige stap is binnen het raam van een vierjarenplan dat voorziet in bijkomende middelen voor de kinderbijslagen ten belope van 5,5 miljard.

De regering heeft nog geen definitieve keuze gedaan over de prioriteiten, maar uit de gesprekken blijkt reeds dat men rekening zal willen en moeten houden met de demografische situatie. Men koestert niet zozeer de verwachting dat men omwille van de verhoogde kinderbijslag meer kinderen zal «kopen», maar men wil een bepaald gezinstype bevorderen, namelijk het gezin met drie of meer kinderen. Het gezin met drie kinderen schijnt op het ogenblik demografisch gezien het belangrijkste gezinstype.

Ik wil er bij deze gelegenheid op wijzen dat wij te weinig uitdrukkelijk aandacht besteden aan de ernstige bedreiging van onze demografische toekomst. Dit is geen waardeoordeel maar het gaat hier om de loutere instandhouding van de bevolking, en dus om het verzet tegen de te verregaande veroudering van de bevolking.

Een derde hoofdstuk handelt over de ziekteverzekering. Hier wordt een bijzonder belangrijk principe aanvaard, namelijk dat thuisverzorging in aanmerking komt voor terugbetaling.

Het vierde hoofdstuk betreft de pensioenen. Ook hier wordt er op twee wijzen in een beperkte verhoging voorzien, een compensatie van de indexsprong ten gunste van de lage pensioenen en een bijzondere bijslag ten gunste van de eveneens lage, oude pensioenen. Belangrijk en hoopgevend is dat de staatssecretaris in de loop van de besprekingen heeft verklaard dat, in schrille tegenstelling tot de vrees van enkele jaren geleden, het pensioenstelsel op halflange termijn financieel in evenwicht is en zelfs terug enig overschot vertoont. Dit neemt echter niet weg dat de problemen op lange termijn, te weten voor het jaar 2010-2015, blijven bestaan. Het is evenwel niet omdat er het cijfer 2000 voorstaat, dat dit zeer ver van het huidige ogenblik verwijderd is.

Ik wil nu even spreken te persoonlijke titel, hoewel ik die beschouwing ook in de commissie heb gehoord. Ooit immers zal het ogenblik komen waarop de aangroei van de pensioenlast niet meer zal kunnen worden volgehouden met de thans geldende regelingen. De belangrijkste reden hiervoor is niet alleen de verouderde bevolking. Wel belangrijk is dat wij te maken hebben met meer personen die een pensioen van alleenstaande ontvangen, dus dat er meer gezinnen zijn die twee pensioenen ontvangen, dat de loopbanen hogere lonen kennen, en dat door de aangroei van het aantal ambtenaren de pensioenlast in deze sector zeer zwaar zal worden. Dit alles is voor later, maar niettemin blijven de pensioenlast en de demografische situatie onontwijkbare problemen, waaraan wij tijtjds onze volle en actieve aandacht moeten besteden.

Een volgend hoofdstuk bevat een aantal bepalingen over de sociale zekerheid voor werknemers in het algemeen. Ik vraag de bijzondere aandacht van de vergadering voor artikel 123, dat bij wijze van kaderwet aan de Koning de bevoegdheid geeft...

De heer Egelmeers. — Volmacht!

De heer Deleeck. — ... om de regels voor de berekening van de bijdragen en van de uitkeringen aan te passen aan nieuwe vormen van arbeidstijdregeling.

Zowel de rechten als de plichten, zowel de bijdragen als de uitkeringen, worden voor voltijdse arbeid doorgaans berekend op een periode van vijf dagen. Aangezien in nieuwe omstandigheden de voltijdse arbeid vaak minder dan vijf dagen bedraagt, zou het voor de toekomst aangewezen zijn zich voor een aantal gevallen te baseren op een urentelling in plaats van op een dagentelling. Daartoe wordt de bevoegdheid gegeven aan de Koning met onder andere de bepaling dat hiervoor de Nationale Arbeidsraad moet worden geraadpleegd. Er is ter zake een advies — sommigen spreken van een rapport — van de Nationale Arbeidsraad, gevoegd bij het verslag van de commissie van de Kamer.

De heer Egelmeers. — Het is wel degelijk een rapport en geen advies.

De heer Deleeck. — Mijnheer de voorzitter van de commissie, ik zeg toch dat sommigen over een advies spreken, terwijl anderen het over een rapport hebben.

De minister en anderen menen dat men minder met details moet werken en dat men meer kaderwetten moet maken. Zij vinden dit een goede manier van «legifereren». Anderen menen daarentegen dat aldus reeds een stap wordt gezet in de richting van de hervorming van de sociale zekerheid. Ik ga hierop niet verder in; dit punt komt nog wel aan bod bij de verdere bespreking.

Over de hoofdstukken betreffende de arbeidsongevallen en de beroepsziekten zal ik het hier niet hebben, niet omdat ik ze onbelangrijk vind, wel omdat men in een mondeling verslag niet op alles kan ingaan en het allemaal in het schriftelijk verslag staat.

Het laatste hoofdstuk dan omvat twee bepalingen ten gunste van de minder-bedeelden. Het OCMW zal ingevolge deze bepalingen, trekkers van het bestaansminimum kunnen tewerkstellen zodat zij na verloop van tijd hun rechten in het stelsel van de werkloosheidsverzekering kunnen doen gelden. Deze mogelijkheid bestaat thans reeds voor het OCMW, maar ze wordt bevorderd in die zin dat het OCMW bij zulke tewerkstelling het recht op subsidie van de overheid voor het bestaansminimum

zal behouden. De vijftig percent gegeven door de overheid blijft voor het OCMW behouden, ook in geval van tewerkstelling. Dat wil zeggen dat het OCMW werkgever wordt en niet meer uitkeringsbataler. Een tweede verbetering in deze sector betreft de mogelijkheid om bestaansminimumtrekkers op te nemen in Dac-projecten.

Mijnheer de Voorzitter, dat zijn de voornaamste bepalingen van dit ontwerp. Het ontwerp werd door de commissie goedgekeurd met negen stemmen voor, bij vijf onthoudingen.

Tot slot zou ik nog twee bedenkingen willen maken waarvan de verantwoordelijkheid bij mezelf berust en niet bij de commissie. Het uitgangspunt van deze wetgeving is vooral de verklaring van maart 1985 geweest tot versterking van de bestaanszekerheid en tot verscherping van de strijd tegen de armoede. Wanneer men de reeks maatregelen zakelijk overloopt, dan moet men vaststellen dat heel wat werd verwezenlijkt. Ik denk aan de verhoging van de kinderbijslag voor werklozen, de inhaalpremie en bijzondere bijslag voor lagere pensioenen, tewerkstelling van bestaansminimumtrekkers door het OCMW en in Dac-projecten.

Bij deze reeks voegen zich nog de vroegere maatregelen getroffen bij koninklijk besluit. Ik denk onder andere aan de verhoogde gewaarborgde kinderbijslag, de beperking van de onderbreking van betaling van kinderbijslagen en de verhoging van de verschillende bedragen van het gewaarborgd minimum. Dit alles is positief.

Het lijkt mij bijzonder belangrijk dat in de preventieve strijd tegen de armoede, na enkele bange jaren, het systeem van de sociale zekerheid in zijn geheel werd gevrijwaard en dat op dit ogenblik de toekomst meer geruststellende perspectieven biedt.

Wij hadden ook graag gezien dat de regeling voor de invordering van het alimentatiegeld, die aanvankelijk in het wetsontwerp stond, ook zou worden verwezenlijkt. Ook dit punt wordt immers vaak geciteerd als een middel in de strijd tegen de armoede.

Deze bepaling inzake de invordering van het alimentatiegeld werd uit het ontwerp gelicht na een negatief advies van de Raad van State die zich beroept op de bevoegdheidsverdeling tussen Nationale Staat en gemeenschappen.

Ik betreur deze situatie, samen met alle leden van de commissie. Ik meen dat de Raad van State zich heeft vergist, niet alleen wat betreft de geest maar ook de letter van onze wetten en van onze instellingen. Wij dringen er derhalve op aan dat de regering spoedig, nog te gelegenere tijd, het initiatief zou nemen om deze aangelegenheid te regelen. Dit verzoek heeft nog meer zin omdat in onze Hoge Vergadering reeds twee voorstellen van wet ter zake waren ingediend en besproken.

Ik denk dat de weg openligt, ondanks de bezwaren van «juridistische» aard die door een, overigens eerbiedwaardige, instelling werden uitgebracht.

Mijnheer de Voorzitter, kort en duidelijk nog enkele opmerkingen.

Ik meen dat wij in ons land op de slechte weg zijn inzake het maken van wetten. Deze kritiek richt zich niet alleen tegen deze regering, maar ook tegen de regeringen die haar zijn voorafgegaan sedert ongeveer een tiental jaren. Tijdens die periode maakt men globaliserende wetten van allerlei aard. Men heeft er een hele reeks namen aan gegeven: herstellwetten, relancwetten, budgettaire wetten, wetten houdende budgettaire bepalingen, wetten houdende sommige fiscale bepalingen of wetten houdende sociale bepalingen.

Deze manier van werken is ronduit slecht. Zij vertoont drie gebreken.

Ten eerste, kan het Parlement zulke heterogene, alomvattende, gedetailleerde wetsontwerpen niet voldoende diepgaand bestuderen en bespreken. Het Parlement kan bijgevolg zijn controleopdracht niet naar behoren uitvoeren.

Ten tweede, heeft de buitenwereld te maken met talrijke opeenvolgende en steeds veranderende wetswijzigingen die zeer moeilijk kunnen worden bijgehouden.

Ten derde, wordt het geheel van onze wetgeving hopeloos ingewikkeld zodat de werknemers, de zelfstandigen, de ambtenaren en de grote ondernemers niet meer weten wat hun rechten zijn en hoe zij moeten handelen.

Wij allen, en zeker diegenen die te maken hebben met administratie en dienstbetoon, weten dat dit zo is.

Ik heb mij afgevraagd of mijn stem de stem is van een roepende in de woestijn. Ik denk van niet, want zeer velen denken er zo over, zowel bij de meerderheid als bij de oppositie.

Wat moeten wij dan doen? De kritiek is in de eerste plaats gericht tot de regeringen en ook tot het Parlement zelf dat moet streven naar «debureaucratisering» van de bureaucratie en naar vereenvoudiging van de wetgeving en van de administratie, dit in het belang van hen die zij vertegenwoordigen.

Neem me niet kwalijk dat ik dit punt heb aangesneden. Het is onze plicht erop te wijzen dat wij niet op de goede weg zijn en dat wij een andere richting moeten uitgaan. Een hervorming op dit gebied moet mijns inziens een belangrijk politiek agendapunt worden. Ik hoop dat wij in de toekomst nog de gelegenheid zullen hebben om ter zake op te treden. *(Applaus op verschillende banken.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Egelsemeers.

De heer Egelsemeers. — Mijnheer de Voorzitter, dit 133 artikelen tellend ontwerp bevat een groot aantal technische wijzigingen die werden opgedrongen door controle- en adviesinstanties en door de toepassing van andere wetten. Bovendien wil men door technische wijzigingen persoonlijke toestanden regelen, wat ongewoon is. Onze fractie heeft geen fundamentele bezwaren tegen dit deel van het ontwerp.

Het is evenwel anders gesteld met bepaalde maatregelen voorgesteld in het kader van de begrotingscontrole die wijzen op een beleidsvisie van de regering waarmee onze fractie niet kan akkoord gaan. Wij zullen dat deel van het ontwerp dan ook niet kunnen goedkeuren.

Het betreft meer bepaald de structuurwijziging binnen de sociale zekerheid ten aanzien van provinciale en plaatselijke overheidsdiensten met betrekking tot de inning van de sociale-zekerheidsbijdragen. Deze operatie lijkt mij om verschillende redenen niet de beste te zijn. Zij opent de deur om de solidariteit tussen de werknemers — wat toch een principe is van het Belgisch sociale-zekerheidsstelsel — te verbreken. Deze maatregel kan ook discriminerend werken voor ondernemingen uit de privé-sector. De toekomst zal dat uitwijzen. Bovendien kan de regering haar doel evengoed bereiken binnen de huidige structuur en met dezelfde middelen. In het licht van mogelijke fundamentele hervormingen zet men ook een stap achteruit tenzij het verslag van de koninklijke commissie — het advies-Dilemans — een doodgeboren kind is.

Dit ontwerp doet vragen rijzen, ook al wordt bijna alles gedelegeerd aan de Koning. Volgens de regering ligt het innen van de nominaal opgesomde bijdragen en inhoudingen aan de basis van de operatie. Die reeks kan evenwel worden uitgebreid. Het is opvallend dat koninklijk besluit nr. 286 slechts van toepassing is op de vijf opgesomde bijdragen en inhoudingen — zo heb ik het althans begrepen — met uitzondering van de bijdrageopslagen en de verwijlijnteresten die wel omschreven zijn in dat koninklijk besluit. Dit wil zeggen dat voor de betrokken werkgevers-overheidsdiensten bij wanbetaling deze geldelijke sancties niet worden toegepast.

Het is opmerkelijk dat het koninklijk besluit nr. 286 in werking is getreden op 1 juli 1985, dus gisteren, waardoor de Rijksdienst voor sociale zekerheid — de huidige Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid — uitvoering krijgt. Sinds gisteren geldt de regeling dus ook voor de werkgevers en de overheidsdiensten die vallen onder de sociale zekerheid.

Het voorgedragchap over de nieuwe rijksdienst wordt verdeeld onder twee ministers, zonder dat hun bevoegdheid wordt omschreven. Dat zal niet van een leien dakje lopen gelet op artikel 3 van dit ontwerp. De regering negeert hier de wijze opmerking van de Raad van State. Een zeer eigenaardige werkwijze om tot doorzichtigheid en harmonisatie te komen! Deze structuurwijziging zal wel om heel andere redenen tot stand zijn gekomen.

Het wordt helemaal onlogisch wanneer wij vaststellen dat de gerecupereerde achterstallige bijdragen worden geboekt op het Fonds voor het financieel evenwicht van de sociale zekerheid. Deze regel druist in tegen de geldende overige bepalingen inzake herverdeling naar de verschillende sectoren. Het gaat hier weer eens om een operatie die tot doel heeft de geëngageerde rijksstoelagen aan de sociale-zekerheidsregeling te ontlopen. Het is onaanvaardbaar dat de nieuwe Rijksdienst van de plaatselijke overheidsdiensten dan nog tegemoetkomingen — zo staat het in artikel 11 — kan verkrijgen waarvoor geen enkele sociaalrechtelijke verantwoording noch omschrijving te vinden is.

De werkelijkheid is dat alle werkgevers en werknemers sociaalrechtelijk gezien hun verplichtingen moeten nakomen, zoniet moeten voor hen de voorgeschreven sancties worden toegepast. Dat zijn de spelregels. Al de rest is knoeiwerk of bewust daden stellen waarvan de sociale-zekerheidsregelingen de nadelen ondervinden.

Mijnheer de minister, naar mijn bescheiden mening werden nog nooit zulke slagen onder de gordel gegeven aan de sociale zekerheid als door deze regering. Onder het motto «de bestaanszekerheid verbeteren van de minst-bedeelden» verhoogt de regering de kinderbijslag, dit wil zeggen de kinderbijslag wordt gelijk gemaakt vanaf het derde kind. Indien ik goed heb gelezen, bedraagt de kostprijs 800 miljoen en is het een onderdeel van het pakket van 5,4 miljard. Wat mij stoort is de verantwoording van de operatie, namelijk dat zij zogenaamd gebeurt ten voordele van de minst-bedeelden. Het lijkt mij eerder een beslissing die werd genomen om tegemoet te komen aan de CVP die zogezegd aan «gezin vriendelijkheid» wil doen en die terzelfder tijd voor dezelfde centen aan één van haar categorieën «minst-bedeelden» een voordeel geeft.

Het ware beter geweest, binnen het raam van een gezinsbeleid, het totale beeld van het probleem in ogenschouw te nemen, bijvoorbeeld vanuit het gezinsbudget, maar evenzeer vanuit demografisch oogpunt. Men zou dan tot andere vaststellingen komen, bijvoorbeeld dat sommige «minst-bedeelden» met kinderlast weer eens werden vergeten, in dit geval door de CVP. Zij heeft alleen oog voor het aantal, de rest telt niet. Wij kennen de ondergrond van de filosofie.

Voor de «minst-bedeelde gepensioneerden» past de regering dezelfde regel toe: meer woorden dan centen. Men stuurt deze mensen met een kluitje in het riet. De inlevering van deze categorie weegt niet op tegen de almoes van de regering. Het zijn louter electorale maatregelen.

Ik kom zo tot het zeer belangrijke gedeelte met betrekking tot de sociale zekerheid van de werknemers, met name artikel 123 dat, zoals de rapporteur heeft gezegd, volgens de regering in de structuur van dit ontwerp waarschijnlijk moet worden ingedeeld onder de wijzigingen van reglementeringen om lacunes op te vangen. Er steekt toch wat meer achter.

In feite wordt de wet over de algemene beginselen van de sociale zekerheid gewijzigd. In het verslag van de Kamercommissie gonst het van het advies ter zake uitgebracht door de Nationale Arbeidsraad.

De heer Deleeck. — Dat is juist.

De heer Egelmeers. — Niettegenstaande de minister een advies had gevraagd, is het document van 7 mei 1985 van de Nationale Arbeidsraad feitelijk een rapport. Indien de Nationale Arbeidsraad zich beperkt heeft tot een rapport, heeft zulks uiteraard zijn betekenis die de specialisten in deze materie niet zal ontgaan. Er is dus geen advies van de sociale partners over deze aangelegenheid maar een louter technisch rapport waarin geen standpunt wordt ingenomen door de betrokken partijen. Dit is ontegensprekelijk zeer belangrijk.

In werkelijkheid vraagt de regering volmacht om de Koning toe te laten fundamentele hervormingen tot stand te brengen inzake bijdrageplicht, toekenningsvoorwaarden van prestaties en wachttijden en dit zowel voor de voltijds als deeltijds tewerkgestelde werknemers. Nochtans is de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid, formeel waar staat in artikel 33 dat de beginselen vastgelegd in artikelen 5 tot 13 bij wet worden uitgewerkt. Voor de deeltijdse arbeidsregeling past de Koning binnen een jaar na het in-werking-treden van deze wet de wetgeving aan voor de sociale zekerheid. Ik verwijs naar artikel 28 van de geciteerde wet om aan te tonen dat de regering tot tweemaal toe iets vergeten heeft dat de wetgever uitdrukkelijk vraagt, of dat in de wet zelf is ingeschreven.

Men kan discussiëren over wat een beginsel is; men kan eraan toevoegen dat nog geen uitvoering werd gegeven aan artikel 28. In ieder geval druist het ontwerp tegen de wet in, evenals tegen de filosofie en de actualiteit, inzake een mogelijke hervorming van de sociale zekerheid die rekening houdt met de tewerkstellingsmogelijkheden in het land.

Ging het alleen over deeltijdse arbeid, dan bleven de bedoelingen van de regering binnen de wettelijke perken, voor zover de koninklijke besluiten voor advies worden voorgelegd aan de bevoegde parlementaire commissies. Dit wordt inderdaad voorgeschreven door de wet-Dhoore over de algemene beginselen van de sociale zekerheid.

Ter gelegenheid van dit debat wou ik graag vernemen of de regering van zins is, met het oog op deze wet, de parlementaire commissies advies te vragen over de koninklijke besluiten die zullen worden genomen. Zulks is absoluut noodzakelijk uit respect voor de wet en voor het Parlement. Zoniet wordt het helemaal een politiek geknoei op de valreep van deze legislatuur.

Mijnheer de minister, het Parlement is in deze legislatuur meer miskend dan gekend. Het is voor een deel de schuld van de meerderheidspartijen. Indien «geloofwaardigheid» nog een betekenis heeft voor sommige poli-

tici, dan moeten voor dit zogenaamd onschuldig artikel de spelregels worden toegepast. Zij die begaan zijn met de basisregels van deze vergadering en met dit artikel in verband met de sociale zekerheid zullen dit zeker aanvaarden.

Ik wilde op duidelijke wijze ons standpunt bepalen over dit ontwerp. Wij kunnen het dan ook niet goedkeuren.

Mijnheer de Voorzitter, ik eindig met een meer aangename noot. Ik wil namelijk de rapporteur danken voor zijn verslag, tweede editie, dat hij vlug heeft moeten opstellen in het vooruitzicht van een nakende sluiting van onze werkzaamheden.

Ik ga volledig akkoord met zijn persoonlijke opmerkingen over de werkwijze in verband met de wetgeving op de sociale zekerheid.

Mijnheer de rapporteur, oudere collega's die hier aanwezig zijn zullen mij niet tegenspreken wanneer ik beweer dat de wijze van «legiferen» die hier de jongste negen jaren is toegepast, geen steek houdt. Het is een oud zeer. Ik heb mij in alle bescheidenheid veroorloofd ministers van mijn partij erop te wijzen dat het parlementaire werk anders door de regering dient te worden benaderd. U hebt in mij een zeer trouw aanhanger wanneer u poogt de inzake sociale zekerheid gevolgde werkwijze te veranderen.

Ik geef u een schoolvoorbeeld van het ongerijmd: terwijl in de Kamer het ontwerp van wet houdende sociale bepalingen werd besproken, heeft de regering het nodig geacht één artikel over de carenzdag in te schrijven in een ontwerp dat specifiek fiscale en onderwijsbepalingen betreft, hoewel de carenzdag een fundamenteel begrip is dat ontegensprekelijk kadert in het arbeidsrecht. Hier wordt duidelijk een loopje genomen met het Parlement.

Het treft mij diep dat men telkenmale de wet op het stuk van de sociale zekerheid poogt te verkrachten. Ik klaag het hier voor de tiende keer van op deze tribune aan. Ik ben ervan overtuigd dat indien iemand het zou wagen die werkwijze toe te passen op het traditionele of klassieke recht, onmiddellijk wel juristen een beroep zouden doen op de alarmbel. Het sociaal arbeidsrecht wordt hier behandeld als *quantité négligeable* door een groot gedeelte van de regering. (*Protest op de banken van de CVP*). Aan het arbeidsrecht en het sociaal recht moet evenveel waarde worden gehecht als aan het traditioneel recht. (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. Delmotte.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, en cette fin de législature mouvementée, davantage encore et par les invectives que se lancent les présidents de la majorité, et par les articles des éditorialistes de la presse qui, pendant près de quatre ans, ont soutenu à bout de bras l'actuel gouvernement, ce dernier tremble que l'un ou l'autre événement n'entraîne la catastrophe. Certains vont même — je vise l'aile libérale — jusqu'à estimer que le moment est opportun de se débarrasser d'un ministre de l'Intérieur encombrant.

En tout état de cause, il nous revient en cette fin de législature, d'examiner un projet de loi contenant des dispositions sociales. Le cinglant réquisitoire de cette politique, fait par mon distingué collègue M. Egelmeers, me permettra d'être relativement bref.

Tout au long de ces dernières années, j'ai dénoncé, au nom de mon groupe — certains de mes collègues ont longuement souligné les aspects politiques et techniques — la façon dont le gouvernement a traité le Parlement et, en particulier, notre assemblée.

En effet, après nous avoir imposé deux longues périodes de pouvoirs spéciaux, le gouvernement a voulu imprimer un rythme de travail qui empêchait de remplir notre mission dans des conditions convenables et ne nous permettait pas d'exercer correctement notre mandat.

Après les vacances forcées du Parlement et depuis qu'il n'a plus pour gouverner les pouvoirs spéciaux, le gouvernement ne dirige plus rien. J'ai, lors de la discussion du volet fiscal de ce projet de loi, eu l'occasion de dire combien l'opinion publique était, en quelque sorte, amusée, si l'intérêt supérieur de l'Etat n'était en l'occurrence en cause — malheureusement, c'est le cadet de vos soucis — par l'attitude adoptée par le gouvernement, qui rejette tous les dossiers brûlants susceptibles de diviser sa majorité. En résumé, le gouvernement se contente d'éviter les obstacles pour atteindre péniblement le terme de la législature.

Etait-il vraiment utile de postposer la date des élections pour assister au lamentable spectacle auquel se livre le gouvernement depuis quelques mois, c'est-à-dire la pagaille résultant de la non-décision et des blocages de tous genres?

Je regrette également que très souvent, trop souvent même, notre assemblée ait examiné des textes en deuxième lecture.

Si la primauté de certains projets a été réservée au Sénat, c'est grâce à nos demandes répétées. L'an dernier encore, à pareille époque, je demandais au Premier ministre qu'à la rentrée parlementaire, au moins un des projets importants soit examiné par la Haute Assemblée. C'est donc à notre insistance et même à une certaine provocation de notre part que nous devons ce résultat.

Pour ce projet également, nous arrivons en dernier lieu. Les jeux sont faits et quoi que nous disions, quoi que nous fassions, on ne peut plus rien changer. Il y a d'ailleurs longtemps que, sous ce gouvernement, le Parlement est devenu une chambre d'entérinement. Ce gouvernement, quand il gouvernait encore, ne pouvait pas s'imaginer autre situation que celle où la majorité mécanique et aveugle ne discute pas les projets, mais pousse gentiment sur le bouton vert au moment voulu.

Demain, il s'indiquera de revenir à un fonctionnement de la démocratie où le pouvoir législatif sera redevenu le premier et où il ne sera plus le serviteur de l'exécutif.

Le projet que vous nous soumettez aujourd'hui est important en volume et par le nombre d'articles. Il est aussi important parce que la plupart des articles qui s'y trouvent corrigent les erreurs techniques commises à cause de la façon précipitée dont le gouvernement a rédigé les textes de loi. Ce projet est aussi très technique et c'est peut-être ce qui fait qu'il peut passer sans soulever trop de tensions entre les partenaires de l'actuelle majorité.

Ce projet contient également une série de dispositions qui améliorent quelque peu la situation de certaines familles et de quelques très vieux pensionnés. Il n'en demeure pas moins que ces améliorations sont mineures en regard des atteintes multiples dont les familles et les travailleurs ont été l'objet ces dernières années.

Projet technique et projet électoral, voilà qui facilite la compréhension réciproque des libéraux et des sociaux-chrétiens. Il faut bien tenter de donner quelques illusions à la population, question de lui faire oublier tous les mauvais coups passés. Il faut bien donner quelques sucres avant les élections et les nouveaux mauvais coups qui se préparent. Il y a quelques jours, M. Maystadt ne disait-il pas qu'il faudrait trouver à nouveau une vingtaine de milliards pour 1986 et que ceux-ci ne devraient pas être pris dans les transferts aux entreprises ? Cela signifie qu'une fois de plus, le gouvernement va limiter les transferts sociaux.

Je l'ai déjà dit et je le répète, à force de faire de la politique sociale à court terme, on va arriver à une catastrophe comme celle que vivent chaque jour des millions de travailleurs anglais. C'est logique, me direz-vous, quand on sait que les modèles des libéraux sont Mme Thatcher et le président Reagan. On voit à quoi mène la politique de ces personnages sur le plan social. Ce ne sont pas les images idylliques ou publicitaires de ces pays qu'il faut voir, c'est l'arrière du décor, la réalité quotidienne qu'il faut montrer pour démystifier la politique néo-libérale que, comme des moutons, vous voulez suivre en Belgique.

Ce projet de loi « social » nous donne aussi l'occasion de faire un bilan de quatre ans de préférence social-chrétienne-libérale. Il nous permet aussi de dénoncer les erreurs, de présenter les contradictions, de rappeler les promesses non tenues et de les mettre en parallèle avec les résultats constatés aujourd'hui.

Certes, on pourra toujours, comme le font certains ministres, s'attribuer des lauriers, considérer que ce qui fut réalisé était la seule chose faisable et que les résultats sont excellents. Cette autosatisfaction touchante mérite d'être remarquée mais ne résiste pas à l'analyse quand on considère les répercussions sociales de la politique suivie.

Ainsi, en ce qui concerne la sécurité sociale, tout au long des années écoulées, vous avez utilisé les mêmes moyens pour réduire les déficits.

En 1982, vous avez puisé dans les réserves existantes et imaginé des cotisations ou des retenues spéciales, présentées initialement comme temporaires et exceptionnelles.

En 1983, vous avez prolongé ou augmenté certaines cotisations existantes, réduit certaines prestations, utilisé les réserves et, quelquefois, vous avez prévu leur transfert.

En 1984 et 1985, vous continuez la même politique, mais, en plus, vous soumettez les allocations sociales à la désindexation; ce sont ainsi près de 65 milliards en trois ans qui transitent par le Fonds pour l'équilibre financier de la sécurité sociale. Cela veut donc dire que les individus paient de plus en plus pour leur sécurité sociale. Cela veut dire aussi que

les citoyens ont consenti, ou ont été contraints de consentir, des efforts pour remettre à flot leur système de sécurité sociale.

Si mes informations sont correctes — et il vous plaira peut-être tantôt de me démontrer le contraire —, la sécurité sociale connaît aujourd'hui une situation bénéficiaire dans certains secteurs. Inutile de rappeler que la timidité de votre politique et l'absence de mesures déterminées pour limiter certaines dépenses en soins de santé font que ce secteur est aujourd'hui encore en difficulté.

Ce début de stabilisation de certains secteurs est déjà compromis par votre projet puisque, en matière de pensions par exemple, vous envisagez de faire supporter la charge des prépensions par le secteur lui-même. Ainsi, l'Etat recommence à ne plus tenir ses engagements en ne supportant pas la charge qui lui incombe, mais en la reportant sur les secteurs. Cette façon de procéder remet en cause tous les calculs de M. Mainil, qui, au moment de la discussion de son projet de loi harmonisant les pensions, garantissait — il l'a répété maintes fois en cet hémicycle — qu'il n'y aurait pas de problème avant 2015.

Aujourd'hui, les calculs sont à refaire, la revalorisation des petites pensions est remise à plus tard, les mesures contenues dans ce projet sont dérisoires et ne concernent qu'une infime minorité de pensionnés. Dans quelques mois, vous invoquerez les difficultés que vous avez vous-mêmes créées pour préconiser alors de nouvelles mesures se rapprochant du plan initial, qui était le vôtre mais que la grève des services publics, en septembre 1983, a bloqué.

En matière d'assurance-maladie-invalidité-indemnités, les réserves sont aussi transférées vers les soins de santé avant même d'avoir envisagé l'amélioration de la situation de certains invalides âgés.

Dans le domaine du chômage, l'Etat assume de moins en moins la charge — environ 10 p.c. — du paiement des allocations.

Ainsi, le système est de plus en plus supporté par les travailleurs alors que les prestations sont octroyées en fonction de la composition et du revenu des ménages et des familles. Il s'agit là d'un glissement dangereux de la sécurité sociale vers une conception plus familiale, difficilement acceptable. C'est cet objectif que vous poursuivez depuis quatre ans. On ne sait pas où cela s'arrêtera car on risque, dans une étape ultérieure, de recourir à l'enquête sur les ressources avant l'octroi de revenus minima, complétés par des assurances privées, aux mains de compagnies privées, qui sont guidées par le profit et non par l'intérêt des individus. Malgré les oppositions de l'ACW, dont vous avez, à suffisance, entendu parler, et de Caritas catholica, nous nous dirigeons vers cette privatisation tant réclamée par les libéraux de tous bords.

Ce projet de loi ne corrige pas non plus les injustices dont sont victimes les familles où il n'y a qu'un enfant. En effet, en quatre ans, vous avez supprimé les treizième et quatorzième mois d'allocations familiales pour l'enfant de premier rang, vous avez supprimé l'indexation de ces allocations, vous avez prévu que le premier mois serait versé le mois suivant la naissance, vous avez diminué certaines allocations pour les enfants d'handicapés et vous retenez 500, ou 375 francs, par mois depuis 1982 pour ces personnes, soit plus de 20 000 francs, pris aux familles.

Croyez-vous que ces personnes vont oublier ?

Il faut également signaler que de nombreuses mesures qui furent prises au coup par coup, aboutissent, les unes ajoutées aux autres, à créer un fossé entre ceux qui ont des moyens et ceux qui n'ont que peu ou pas de moyens. Je pense aux médicaments et au remboursement de certaines prestations, comme par exemple, la présence du pédiatre en salle d'accouchement. La société duale, la société à deux vitesses, vous la mettez en place depuis quatre ans.

Ce qu'il faut maintenant, c'est une autre politique sociale qui tienne mieux compte de l'individu et de sa situation, une politique sociale qui ne soit pas dictée par des seuls impératifs budgétaires, mais qui inclue d'autres critères tels la justice sociale, la qualité de la vie, l'environnement, par exemple.

Il faut revenir à une politique basée sur des rapports sociaux équilibrés où ceux qui paient pour la sécurité sociale ont leur mot à dire dans la gestion de celle-ci.

Une autre politique consistera d'abord à corriger certaines situations et injustices, même s'il est impossible de revenir sur le passé et sur ses conséquences irréversibles.

C'est cela que la population attend. Elle sait que la situation n'est pas facile et que rien ne sera jamais plus comme avant, mais elle espère que les choses vont changer après le 8 décembre prochain, et, croyez-le bien, nous y veillerons. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Walter Peeters.

De heer W. Peeters. — Mijnheer de Voorzitter, reeds herhaaldelijk kwam hier de dringende en dwingende noodzaak van de fundamentele hervorming van de sociale zekerheid ter sprake. Wij kennen de visie ter zake van de minister: een dergelijke hervorming dient stapsgewijze en geleidelijk te worden gerealiseerd. Het is ook onze visie. Het blijft echter evenzeer onze overtuiging dat, hoe dan ook, een dergelijke hervorming, om efficiënt te zijn, moet uitgaan van een globale, coherente visie op de uiteindelijke doelstelling van het sociaal beleid.

Die globale coherente visie, mijnheer de minister, misten wij tot nog toe in de verschillende ingrepen met hervormingsintenties van de huidige regering in ons stelsel van sociale voorzieningen. Ook de verschillende fragmentarische ingrepen binnen het disparate complex van deze sociale herstelwet, hoezeer wij ook de meeste maatregelen ervan positief evalueren, «kaderen» niet, of toch onvoldoende, binnen een dergelijke, naar onze opvatting essentieel globale, beleidsvisie, of nauwelijks binnen een coherent, doelgericht beleidsplan.

De drie objectieven die de regering met dit wetsontwerp houdende sociale bepalingen zegt na te streven zijn: uitvoering van sociale maatregelen in het kader van de begrotingscontrole, bepaalde lacunes in de sociale-zekerheidsreglementeringen opvullen en de bestaanszekerheid verbeteren van de misdeelden.

Wat het eerste betreft, gaat het andermaal louter om technieken van overdrachten van boni uit de sociale zekerheid naar de Rijksbegroting. Het opvullen van lacunes in de sociale-zekerheidswetgeving betekent ook alleen maar enkele technische correcties, ingevolge suggesties van vooral de respectieve beheerscomités en van het Rekenhof.

Alleen het objectief, de bestaanszekerheid van de misdeelden te verbeteren, gaat uit van een duidelijke beleidsopie met als doel de vrij groteske genoemde actualisering ter zake van het regeringsprogramma.

Ten eerste, zijn echter de in die zin genomen maatregelen minimaal: een lichte verbetering van de oudere pensioenen, een zekere verbetering van de kinderbijslagen en een poging om betere kansen op tewerkstelling te scheppen voor de kansarmen. De in het vooruitzicht gestelde regeling inzake de onderhoudsgelden viel hierbij voornamelijk tussen de mazen, wat wij ten eerste betreuren.

Ten tweede, blijkt hier even duidelijk het gebrek aan een coherente beleidsvisie zoals dat het geval was bij vroeger genomen maatregelen. Het is immers noodzakelijk dat binnen het overheidsbeleid prioriteit dient te worden verleend en een positieve discriminatie vereist is, ten gunste van de kansarme bevolkingscategorieën in onze samenleving.

Hierbij is echter een integrale benadering van de problematiek vereist waarbij de verschillende aspecten van kansarmoede gezamenlijk worden aangepast. De overheid dient dus niet alleen een inkomstenbeleid te voeren dat de verschillen in financiële mogelijkheden nivelleert. De kansarmen zijn niet alleen de materieel misdeelden in onze maatschappij. Aan de basis van de nieuwe armoede in onze maatschappij ligt het permanent belemmerd worden in kansen om op een bevredigende wijze te delen in een veelvoud van maatschappelijk hoog gewaardeerde goederen. En dat zijn niet alleen inkomen en arbeid, maar dat zijn evenzeer en wellicht vooral onderwijs, huisvesting, gezondheid, maatschappelijke invloed en het gebruik van voorzieningen op allerlei gebied.

Naast deze structurele elementen zijn er bovendien tal van culturele elementen, die trouwens een belangrijke factor zijn in het doorgeven van achterstand naar de volgende generaties: ongeloof in eigen mogelijkheden, neiging tot berusting en apathie, gebrek aan toekomstperspectief, weinig verantwoordelijkheidsbesef, beperkte maatschappelijke en culturele belangstelling, onbelemmerd uiten van gevoelens, impulsief gedrag, kortom, een levensstijl die door de rest van de samenleving meestal negatief wordt gewaardeerd en die deze bevolkingsgroep nog meer in zijn kansarmoedetoestand terugdringt.

Aan een begin van een dergelijke globale, integrale benadering van het maatschappijbedreigend probleem van de kansarmoede zijn wij zelfs nog niet toe. Naar analogie met onze ontwikkelingshulp aan de derde wereld zouden wij kunnen zeggen dat met betrekking tot de vierde wereld, de nieuwe armoede, het beleid slechts enkele materiële druppels op een hete plaat laat vallen, een echte aanfluiting van de zo noodzakelijke structurele aanpak van de kansarmen.

Wanneer studies bovendien uitwijzen dat het hier gaat om een zeer belangrijke bevolkingsgroep, die 12 tot 15 pct. van onze bevolking uitmaakt, dan blijken, mijnheer de minister, de luttele maatregelen in deze zogenaamde sociale herstelwet pijnlijk belachelijk.

Er moeten in het benaderen van het fenomeen van de kansarmoede duidelijke verschillen worden onderkend inzake het maatschappijmodel en inzake de sociologische substructuren in Vlaanderen en in het Franstalige landsgedeelte. Ook buitenlandse studies in verband met ons land tonen dit aan. Om tot een grotere efficiëntie van het beleid ter zake te komen, is een verdeling van de bevoegdheden en vooral van de instrumenten en de middelen tussen de gemeenschappen van het grootste belang. De kansarmoede zou structureel veel zinniger kunnen worden benaderd door een gemeenschapsminister voor Armoedebestrijding wanneer hij over de nodige instrumenten zoals de federalisering van het onderwijs en van de ziekteverzekering zou kunnen beschikken.

Mijnheer de minister, ik wil nu nog enige beschouwingen geven over de maatregelen inzake de kinderbijslagregeling in dit wetsontwerp. Deze maatregelen zijn ook illustratief voor de weinig doelgerichte aanpak, die wij in het begin van onze uiteenzetting reeds hebben aangeklaagd. Zij komen helemaal niet tegemoet aan de problemen van de kansarme gezinnen, een benadering die nochtans in de toelichting bij het wetsontwerp wordt vooropgesteld.

Mijnheer de minister, u kent ons standpunt ter zake. Het stemt trouwens in grote mate overeen met de grote opties inzake kinderbijslagen in het Eindverslag van de voorzitter van de Koninklijke Commissie voor de harmonisering en vereenvoudiging van de sociale zekerheid.

Het blijft onze vaste overtuiging dat de kinderbijslag niet thuishoort bij de voorzieningen van de sociale zekerheid zoals dat thans het geval is. Het is immers niet de taak van de sociale zekerheid, in de verticale herverdeling van de inkomens en dus ook niet in de gezinsgerichte correcties daarvan te voorzien. Het enige en meest geëigende instrument daartoe is een gezinsvriendelijke fiscaliteit.

De fiscaliteit is trouwens het enige instrument dat op een efficiënte wijze in een rechtvaardige gezinsvriendelijke correctie van de verticale inkomensverdeling kan voorzien. Deze correctie — en zelfs voor deze gezinscorrectie — dient de herverdeling immers naar draagkracht te waarborgen. Die kan niet gebeuren door middel van het thans bestaande stelsel van gezinsbijslagen, bedoeld als een inkomensstoeslag in verhouding tot de gezinslast, zonder echter in enige mate met de draagkracht van de betrokken gezinnen zelf rekening te — kunnen — houden.

Omdat de gezinsbijslag echter niet alleen een instrument is van inkomensverdeling, maar evenzeer een kindgerichte tegemoetkoming moet zijn in de basisinkosten door elk kind zelf veroorzaakt, pleiten wij voor een opsplitsing van het fiscaal instrument in, enerzijds, een maandelijks uitkering per kind, te beschouwen als een belastingvrij gewaarborgd minimuminkomen voor elk kind, waarvan het bedrag afhankelijk is van de leeftijd van het kind en, anderzijds, naast dit maandelijks minimumbedrag, een degressief gemoduleerd belastingkrediet op basis van het aantal gezinsleden en van het gezinsinkomen, een hoger belastingkrediet dus voor een lager gezinsinkomen.

Een dergelijk systeem zou aan de bekommerring om prioritair in de behoeften van de kansarme gezinnen te voorzien op een veel rechtvaardiger en veel selectiever wijze tegemoetkomen. Hetzelfde kan niet worden gezegd van de veel minder gerichte maatregelen in deze sociale herstelwet, die ons zonder meer als lukraak en arbitrair voorkomen.

Mijnheer de minister, in het ontwerp wordt ook de mogelijkheid geschapen om de thuisgezondheidszorg door het Riziv te laten financieren en wordt ook ruimte geschapen voor experimenten van alternatieve financieringswijzen en verstrekkingen in de eerstelijnsgezondheidszorg.

Wij hebben steeds achter de promotie van de thuisgezondheidszorg en de eerstelijnsgezondheidszorg gestaan. Zij komen tegemoet aan een steeds groeiende behoefte en zijn bovendien kostenbesparend. Ter zake was de recent uitgegeven studie in opdracht van het Wit-Gele Kruis en verricht door het Hoger Instituut van de arbeid illustratief. Uit deze studie blijkt dat de patiënt die een beroep doet op thuisverzorging in de huidige context een meeruitgave van gemiddeld 1 673 frank per week moet dragen. De totale kostprijs komt, volgens het Hoger Instituut van de arbeid, voor thuisverzorging neer op 6 240 frank per week. Dat is ongeveer een zesde van de kostprijs per week bij ziekenhuisopname. Van deze 6 240 frank per week moet de patiënt zelf 27 pct. dragen, namelijk 11 pct. als meerkosten in het huishouden en 16 pct. in de vorm van remgeld. De kosten die de patiënt zelf moet dragen belopen gemiddeld 19 pct. van zijn inkomen en kunnen zelfs oplopen tot 38 pct.

Niettegenstaande deze zeer hoge kosten ten laste van de patiënt en zijn omgeving blijkt uit dezelfde studie dat in 1984 voor 15,407 miljoen frank een beroep werd gedaan op het Wit-Gele Kruis, en dat is maar één zuil. Men zou ook voor ander geneeskundig groepswerk tot gelijkaardige cijfers kunnen komen. Wij moeten dus vaststellen dat de kost van de

thuisgezondheidszorg hoe enorm hij ook is, een kostenbesparing betekent van vijf zesde. Deze kost wordt vooral afgewenteld op de patiënt, maar desondanks bestaat er een enorme behoefte.

De bedoeling van dit wetsontwerp is het verblijf in het ziekenhuis in te korten of zelfs te vermijden. Mijnheer de minister, u hebt zelf gezegd dat in een eerste fase de tegemoetkoming enkel zal worden toegekend aan de patiënten die het ziekenhuis verlaten. Wij hebben ter zake onze opmerkingen reeds geformuleerd in de commissie. Wij wensen er hier nogmaals op te wijzen dat door deze bepalingen de opname in een ziekenhuis zal worden gestimuleerd, al was het maar om via zo'n opname een Riziv-tegemoetkoming te krijgen die dan verder kan worden aangewend voor thuisgezondheidszorg. Wij betreuren deze gang van zaken, maar hebben begrip voor uw terughoudendheid. De idee is trouwens pas in een beginfase en ook hier zal fasering nuttig en noodzakelijk blijken. Met wat daarover in deze sociale herstelwet staat, wordt alleen een verpakking, een mooie doos aangeboden. Op de inhoud van de doos hebben wij nog geen zicht en daar gaat het tenslotte om.

Bovendien stellen wij vast dat u met de eerstelijnsgezondheidszorg, mijnheer de minister, voor een heel stuk op de bevoegdheden van de gemeenschappen zit. De opvattingen, accenten en krachtlijnen inzake eerstelijnsgezondheidszorg verschillen grondig tussen het Vlaamse en het Franstalige landsgedeelte.

Ik trap daarmee wellicht open deuren in. Talrijke studies bevestigen dat. Allereerst is er een duidelijk verschillend consumptiepatroon. Uit de cijfers van het Riziv, 1982, blijkt dat indien de ziekteverzekering gemiddeld 100 frank per Belg uitgeeft, 92 frank wordt uitgegeven voor een Vlaming, 109 frank voor een Waal en 110 frank voor een Brusselaar.

Deze cijfers op zichzelf zijn nog niet zo belangrijk indien uit verdere analyse niet zou blijken dat vooral de ziekenhuisuitgaven in Wallonië een heel stuk hoger liggen dan in Vlaanderen. Dat houdt onder meer verband met de hogere gemiddelde ligdagprijzen. In Vlaanderen was dat in 1982 gemiddeld 1 830 frank, in Wallonië 2 000 frank en in Brussel 2 700 frank.

Het grootste verschil in dit consumptiepatroon betreft de uitgaven voor de technische prestaties en de specialiteiten. Hier kan men spreken van een ander beleid. In deze sector hebben de Vlamingen de ziekteverzekering in 1982 slechts 80 frank per persoon gekost, de Walen 134 frank en de Brusselaars 133 frank, tegenover een gemiddelde uitgave van 100 frank. Het gaat hier om een sector in volle expansie, het belangrijkste en het meest evoluerende deel van de ziekteverzekering. Daarom worden deze verschillen des te belangrijker aangezien zij divergerend zullen werken.

Een voor de hand liggende oorzaak, tegelijkertijd een vaststelling, is het groot aantal specialisten per 10 000 inwoners in Wallonië, waar er 10 zijn en in Brussel zelfs 22, tegenover slechts 7 in Vlaanderen.

Er is echter meer dan deze tot de verbeelding sprekende cijfers. Er bestaat een niet te miskennen grondig mentaliteitsverschil inzake consumptiepatroon. In Vlaanderen opteert men veel meer voor een prioritaire organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg. In Wallonië zweert men eerder bij een sterk specialistisch gestructureerde gezondheidszorg. Ter zake tekenend was wat de heer Delmotte zegde in zijn uiteenzetting, toen hij van mening was dat de kwaliteit van een bevalling de aanwezigheid van een pediater vereiste.

Er zijn cijfers ten overvloede. De kromme eerste lijn, waarover professor Nuyens in zijn boekje gewaagt, is ook een communautaire breuklijn.

Dat blijkt ook uit de verschillen in de artsopleidingen. Aan de Vlaamse universiteiten wordt de huisartsgeneeskunde, de ambulante verzorging en de eerstelijnszorg sterk gestimuleerd en gepromoveerd, naar Nederlands en Angelsaksisch model. Aan Franstalige zijde houdt men het bij een meer gespecialiseerde geneeskunde. Deze verschillende oriëntatie in de artsopleiding is een weerspiegeling van de verschillende geneeskundige opvattingen, het Franse model van de medische almacht tegenover het meer sociologisch uitgediepte Angelsaksisch model.

Het standpunt van een aantal invloedrijke Vlaamse drukkingsgroepen en instellingen in de gezondheids- en welzijnssector verwondert ons dus niet. Ik verwijs hier naar het standpunt van Caritas catholica, dat van het Wit-Gele Kruis, dat van het VVG, dat van de BVZ enzovoort.

Bovendien is de federalisering van de artsensyndicaten een feit, en is er zelfs een complete communautaire breuk binnen de Orde der geneesheren.

Ik herinner eraan hoe de mislukking van de artsenstaking-Wynen in Vlaanderen niet te wijten was aan taal- of communautair conflict, maar aan een grondig verschillende opvatting over de geneeskunde.

Aan de hand van dit alles hebben wij voldoende elementen om erop te wijzen dat inzake eerstelijnsgezondheidszorg uw wetsontwerp ons inderdaad een mooie doos aanbiedt, maar dat wij zelf, binnen de gemeenschappen, over de inhoud van deze doos zullen moeten beslissen. Voor het realiseren van de inhoud van deze verpakking zullen wij de noodzakelijke middelen en instrumenten moeten krijgen. Wanneer er dus Riziv-middelen voor de eerstelijnsgezondheidszorg zullen worden vrijgemaakt, zullen die hoe dan ook moeten worden toegewezen aan de gemeenschappen opdat elke gemeenschap met eigen middelen op de eigen behoeften met een eigen beleid zou kunnen inspelen.

Wij hopen dat de hybridische bevoegdheidsverdeling van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, en de nog veel meer hybridische verdeling van de financiële middelen door de wet van 9 augustus 1980 niet andermaal beleidversnipperend, of erger nog, zoals zo vaak reeds het geval was, beleidblokkerend zal werken.

Mijnheer de minister, dit waren een paar opmerkingen bij dit ontwerp van wet houdende sociale maatregelen.

De meeste maatregelen die de regering in dit wetsontwerp voorstelt kunnen wij goedkeuren. Wij hebben dat trouwens ook gedaan in de commissie. Wij klagen echter andermaal het gebrek aan beleidsvisie aan, een beleidsvisie die er met het oog op de efficiëntie van het beleid, het substraat van zou moeten uitmaken.

De maatregelen zijn inderdaad spaarzaam en onvoldoende gericht. Of de als maar groeiende bevolkingsgroep van minst-bedeelden, zoals u ze noemt, de kansarmen zoals wij ze liever noemen, in onze maatschappij hieraan een boodschap zal hebben, durven wij op zijn zachtst uitgedrukt, ten eerste betwijfelen. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Coen.

M. Coen. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, dans un monde où l'expansion économique n'est plus comme on le croyait il y a quelques années encore, continue et illimitée, dans un monde où la situation de chacun tend à devenir de plus en plus précaire malgré tous les efforts consentis par les pouvoirs publics et les marques de solidarité des citoyens, la politique sociale prend un relief nouveau.

La sécurité sociale, de l'avis de nombreuses instances nationales et internationales, doit être repensée et l'aide aux plus démunis, renforcée.

Les libéraux plaident depuis bien des années en faveur d'une plus grande sélectivité des avantages de la sécurité sociale. En effet, elle n'a pu entraîner dans sa mouvance le quart monde, les plus malheureux.

Un projet de loi visant à régler les vrais problèmes sociaux s'imposait donc de toute évidence.

Le texte que nous discutons comprend une série de mesures de toute première importance. En effet, les chômeurs, les pensionnés, les bénéficiaires du minimum de moyen d'existence verront leur sort amélioré dans les limites des possibilités budgétaires. Dans la période difficile que traversent nos sociétés, ce qui leur est proposé témoigne d'une volonté évidente de les aider et de reconnaître leurs droits dans un cadre juridique nouveau qui, espérons-le, ne cessera d'évoluer favorablement au fur et à mesure que s'opérera le redressement du pays.

Une réforme en profondeur de la sécurité sociale s'impose. Les mesures adoptées jusqu'ici ne l'ont pas permise. Ce nouveau projet contient des dispositions valables d'ordre structurel.

Parmi celles-ci, retenons principalement le pouvoir donné au Roi d'adapter les règles de la sécurité sociale aux nouvelles conditions de travail et à la réduction du temps de travail. La redistribution du travail disponible s'est concrétisée sous plusieurs formes: travail à temps partiel, réduction de la durée journalière ou hebdomadaire du travail, le travail de week-end, etc.

La sécurité sociale doit accueillir ces évolutions et offrir aux travailleurs concernés les garanties nécessaires sur le plan de leurs droits sociaux.

Retenons encore la possibilité offerte aux CPAS de mettre au travail les bénéficiaires du minimum de moyens d'existence. L'avantage de la mesure est double: réinsertion dans le milieu du travail et possibilité de voir leurs revenus augmenter. On peut regretter toutefois qu'il n'y ait guère d'assurance à ce dernier propos.

Soulignons aussi l'intérêt des mesures qui retarderont aussi longtemps que possible l'hospitalisation en encourageant les soins à domicile. Une allocation sera octroyée aux patients qui se feront soigner chez eux; elle leur permettra de payer les soins primaires appropriés. Les enfants, les

personnes âgées, les pères et mères de famille, les malades en général apprécieront sans aucun doute de rester parmi les leurs, même en cas de maladie grave. Ces dispositions se justifient donc pleinement d'un point de vue humain comme d'un point de vue financier.

On ne peut terminer cette analyse du projet de loi sans noter que dorénavant la perception de la cotisation à la sécurité sociale des administrations locales, des communes, des CPAS, des intercommunales, sera centralisée au sein d'un seul organisme: la Caisse spéciale d'allocations familiales pour les services publics locaux et régionaux. En effet, de nombreux CPAS et communes portaient en compte à l'ONSS des arriérés immensurables qui n'étaient que difficilement récupérés.

Les cotisations sociales reviennent effectivement de droit à la sécurité sociale. Mais les devoirs sont toujours réciproques; parallèlement, l'Etat doit, dans les meilleurs délais, restituer aux pouvoirs subordonnés le produit des recettes fiscales leur revenant.

Je pense que cette notion de réciprocité doit être relevée, car les pouvoirs publics interviennent dans des domaines de plus en plus nombreux et, dès lors, leurs activités peuvent aussi affecter les droits et libertés des personnes et parfois leur causer des dommages.

Le Conseil de l'Europe lui-même vient d'adopter une recommandation relative à la responsabilité publique.

Pour utiles qu'elles soient, ces mesures ne constituent toutefois pas encore la réforme en profondeur tant attendue. Pour être structurelles, elles n'en restent pas moins ponctuelles et bien des incertitudes continuent de se profiler à l'horizon.

Je ne crois pas, par exemple, qu'une majoration des allocations familiales à partir du troisième enfant suffira à améliorer la structure de la population dans le pays. On sait pourtant que l'équilibre démographique est essentiel pour l'avenir de la nation. L'importance de la population active, le nombre de personnes âgées et, par conséquent, la réduction des frais de maladie et d'invalidité en dépend.

Le problème des pensions demeure, à long terme, angoissant.

Les propositions tant attendues de la Commission royale pour la sécurité sociale permettront-elles de remédier aux imperfections et incertitudes qui continuent de planer sur notre système de sécurité sociale? Il semble que, de ce côté-là, on ne puisse pas non plus trouver de solutions fondamentales, même si les 2 500 lois et arrêtés actuellement en vigueur en la matière seront enfin simplifiés et rationalisés. Trouvera-t-on enfin, sous une forme cohérente, les textes actuellement d'application qui paraissent incompréhensibles même aux plus initiés? C'est à souhaiter, car le rythme auquel se succèdent les lois sociales nuit gravement à leur compréhension.

Monsieur le ministre, le monde ne s'est pas fait en un jour, j'en suis conscient. La réforme en profondeur de la sécurité sociale reste un objectif prioritaire. Le projet de loi contenant des dispositions sociales permettra dès à présent de réconforter ceux qui ont le plus besoin d'attention, d'aide et de respect. Je pense aux personnes âgées, à ceux qui n'ont que des revenus très limités, à ceux qui se sentent exclus et assistés bien malgré eux, aux jeunes qui acceptent les nouvelles formes d'organisation du travail, aux familles qui ont leurs enfants comme principale richesse. C'est pourquoi, monsieur le ministre, mon groupe votera ce projet de loi. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Remy.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, il y a quelques instants, M. Delmotte a fait une radiographie des effets de la politique sociale du gouvernement depuis près de quatre ans. Aussi, j'aborderai directement le contenu de ce projet qui comporte 133 articles, comme d'autres intervenants l'ont rappelé. Malgré cela, il a une portée très limitée.

Pour une part importante, il consiste en corrections ou en adaptations de textes résultant des différents projets ou arrêtés de pouvoirs spéciaux rédigés en hâte et qui ont dû être revus ou adaptés pour tenir compte d'observations et de suggestions faites par des organismes spécialisés.

Si nous ne pouvons nous opposer à l'adoption de ces articles, corrigés, revus, c'est surtout par respect pour les textes et pour ceux qui doivent en assurer l'application car, sur le fond, nous n'avons pu marquer notre accord, en son temps, sur les modifications et les bouleversements que vous avez fait subir à la législation sociale depuis 1982, rendant celle-ci souvent confuse, malaisée à appliquer et à assimiler tant pour les divers organismes que pour les assurés sociaux.

C'est tellement flagrant que le rapporteur M. Deleek, excellent comme toujours, mais plus encore peut-être dans une matière qui lui est

familière, écrit dans ses considérations préliminaires au rapport, il y a fait allusion à la tribune, mais de façon très modérée, qu'il ne peut conclure cette introduction sans lancer un cri d'alarme quant à la manière dont s'effectue le travail législatif. Il continue en écrivant que cette critique s'adresse tout autant au Parlement qui n'a pas réclamé avec insistance qu'on modifie cette méthode de travail ni à l'occasion des projets de loi «fourre-tout» successifs ni à l'occasion des déclarations gouvernementales.

Tout en partageant l'opinion exprimée par M. le rapporteur, je me permets de lui faire remarquer respectueusement que c'est surtout la majorité soutenant le gouvernement qui s'est soumise unanimement et docilement devant cette façon de légiférer.

Je ne rappellerai pas les avis, jamais écoutés, émis par l'opposition à chaque occasion; les derniers en date sont ceux exprimés, entre autres, par M. Delmotte tantôt, mais aussi à l'occasion de la discussion du projet de loi portant des mesures fiscales et autres.

Dans ce projet, 18 articles sur 91 traitaient de mesures fiscales, mais la disparité des mesures traitées sous ce titre allait de l'emploi dans le secteur public à la sécurité des citoyens et à l'enseignement, si toutefois ce dernier chapitre est clos!

Mais M. Deleek frappe plus fort encore lorsqu'il écrit: «La loi réglant tout en détail, on est inévitablement amené à constater par la suite que certains cas n'ont pas été prévus au détriment de l'intéressé, ce qui constitue une occasion d'apporter encore quelques corrections dans une «loi sociale» suivante.

Divers programmes d'emploi assortis de cent conditions: prépension, pension de retraite, prépension de retraite, 5-3-3 ou paiement au Fonds pour l'emploi, saut d'index, avec pour certains une prime de compensation de 900 francs, etc. Fonctionnaires, travailleurs sociaux, petits entrepreneurs, assurés sociaux, bureaucratisés de tout le pays, unissez-vous et révoltez-vous! Est-ce là une voix qui crie dans le désert? Non, car tout un chacun pense manifestement de la même manière.

Il appartient au Parlement de faire savoir aux gouvernants que cela ne peut continuer de la sorte, parce que nous sommes en train de provoquer le naufrage législatif et administratif du pays!»

Nous sommes en fin de session, mais surtout en fin de législature; la voix de la raison s'exprime enfin.

A vous, mesdames et messieurs de la majorité, qui appelez de tous vos vœux une prolongation de votre bail de gouvernement au-delà du 8 décembre, d'entendre la voix de M. le rapporteur et de ne plus reprendre cette détestable façon de faire dans une matière qui requiert bien plus de soin et d'attention.

Et puisque je me suis attardée sur la mauvaise qualité des textes qui a entraîné, dans ce projet, la rédaction de tant de correctifs, puis-je m'arrêter quelques instants encore pour souligner la mauvaise qualité du texte français de l'exposé des motifs?

M. Humblet. — On a l'habitude de ce genre de choses!

Mme Remy-Oger. — Certes, ce texte a été pensé dans la langue de Vondel — et ceci n'est pas un reproche —, mais la correction à l'égard des parlementaires francophones, qu'ils appartiennent à la majorité ou à l'opposition, voudrait qu'ils puissent au moins disposer d'une traduction correcte.

Je ne citerai que trois exemples de rédaction incorrecte, mais l'ensemble du texte en comporte bien davantage.

A la page 4, dans la section I, nous lisons: «L'article 4 dispose que les cotisations perçues sont transférées trimestriellement aux organismes de répartition et/ou organismes payeurs desquels elles sont perçues. L'article 5 prévoit aux frais d'administration».

Telle est la rédaction du texte français!

Nous sommes en période d'examen scolaires et pareille rédaction d'un texte par un étudiant serait probablement sanctionnée par un zéro, car il eût fallu écrire, à l'article 4, que les cotisations perçues sont transférées trimestriellement aux organismes de répartition et/ou organismes payeurs pour le compte desquels elles sont perçues, et à l'article 5, que celui-ci pourvoit aux frais d'administration. Si le verbe *voorzien* signifie bien prévoir, *voorzien in* se traduit par pourvoir.

Des fautes flagrantes de traduction se retrouvent aux pages 11 — articles 30 et 31 —, 14 — article 46 —, 19, quatrième paragraphe —, articles 55 à 58 — page 26 où *vroegere* est traduit par ultérieur et où *geadviseerd* devient en français avisé.

Même si vous haussez les épaules, monsieur le ministre, en pensant que la version flamande est correcte, vous devez reconnaître que pareille façon de travailler procède d'une précipitation et d'une impréparation qui vont de pair avec les erreurs plus profondes soulignées par M. Deleek.

Et si toutes ces erreurs matérielles ne touchent pas à l'essentiel — pour vous, c'est ce qui importe —, c'est-à-dire au fond, elles font partie d'un tout qui est de très mauvaise qualité dans le travail législatif.

Maintenant venons-en au contenu du projet. Qu'en dire que nous n'ayons déjà dit précédemment, car rien n'est vraiment neuf ni encore moins révolutionnaire ni réjouissant, sinon que nous regrettons qu'aucune mesure ne soit prise en faveur de la récupération des rentes alimentaires non payées aux bénéficiaires. Des propositions d'initiative parlementaire existaient en ce sens; elles furent mises au placard au bénéfice du projet du gouvernement. Vous me direz que ce n'est pas de votre faute si le Conseil d'Etat a estimé que le législateur national n'a plus compétence en la matière. Ce problème qui intéresse une multitude de personnes qui vivent dans un état de précarité vraiment digne d'intérêt, n'est donc toujours pas résolu.

Le premier chapitre est consacré à la perception et au recouvrement des cotisations de sécurité sociale du personnel des administrations provinciales et locales.

Si, comme le dit M. le ministre, les retards importants accusés par ces administrations en matière de versement des cotisations de sécurité sociale constituent une conservation illégale de retenues opérées sur la rémunération des travailleurs pour couvrir leurs droits sociaux, que dire, dès lors, du retard apporté par l'Etat pour payer leur dû aux communes! Sans doute ce retard-là n'est-il pas illégal aux yeux de l'exécutif?

Le projet prévoit des saisies sur les subsides destinés aux administrations locales qui n'auraient pas introduit, avant le 1er juin, dit l'exposé des motifs — mais ce délai a été prorogé d'un mois —, une demande d'apurement de leurs dettes.

Nous sommes une fois encore devant un cas où la loi venant après la directive, laisse peu de temps aux communes et aux CPAS déjà si pourchassés, pour tenter d'obtenir un agrément en vue de l'étalement du paiement de cette dette.

Même si l'article 2 a été adapté à la remarque du Conseil d'Etat en donnant habilitation au Roi pour fixer les modalités de prélèvement auprès du Crédit communal, il n'en reste pas moins que cette haute juridiction considère que le procédé prévu par le projet s'analyse en une forme particulière de saisie-arrest exorbitante du droit commun, procédé qui n'est pas à la portée des pouvoirs locaux lorsque l'Etat est leur débiteur.

Le chapitre II traite des modifications apportées aux lois coordonnées relatives aux allocations familiales. On y constate quelques améliorations à des régimes particuliers; il en est ainsi des allocations accordées aux enfants de pensionnés et de chômeurs de plus de six mois. L'enfant orphelin ou handicapé aura dorénavant une allocation majorée.

Les anciens apprentis, inscrits comme demandeurs d'emploi, pourront percevoir des allocations familiales jusqu'à l'âge de 25 ans. Est-ce là générosité ou astuce? Car si l'ancien apprenti est sans travail directement après avoir accompli son temps d'apprentissage, c'est bien plus souvent parce qu'il est remplacé par un nouvel apprenti qui coûtera moins cher que parce que l'employeur chez qui il a effectué son stage n'a plus de travail pour lui. Dès lors, pourquoi ne pas faire entrer ce jeune demandeur d'emploi dans l'assurance-chômage plutôt que de prolonger son droit aux allocations familiales jusqu'à 25 ans?

D'où ma question: générosité ou astuce? Et je réponds: Astuce sûrement, car c'est une nouvelle façon d'écarter cette catégorie de demandeurs d'emploi des statistiques du chômage.

Par ailleurs, le gouvernement persiste à favoriser des familles nombreuses plutôt que d'aider les jeunes ménages, qui gagnent peu ou qui n'ont pas de travail, à élever plus aisément les premier et deuxième enfants afin de les amener à envisager plus sereinement la venue d'un troisième enfant. Ce serait, me semble-t-il, une démarche à envisager et qui pourrait aller de pair avec la majoration de l'allocation de naissance. Je crois que vous y pensez; vous en avez en tout cas parlé en commission.

Dans le chapitre consacré à l'assurance-maladie-invalidité, une assimilation avec l'assurance-chômage vient d'être faite par l'introduction de

la notion de titulaire qui n'est pas considéré comme « travailleur ayant personne à charge ».

En matière d'indemnité-maladie, dès que vous êtes le titulaire du droit, une telle notion est insidieuse et portera, tôt ou tard, à conséquence.

Sous le couvert de ce chapitre, nous trouvons un article qui habilite le Roi à fixer une indemnité aux maîtres de stage en médecine générale.

Nous eussions préféré que cette indemnité fût à charge du budget général du département de la Santé publique comme celle de la formation de ces maîtres de stage, plutôt que d'être imputée au compte des frais d'administration de l'Inami, d'autant plus que nous n'avons aucune idée de l'importance du montant de cette indemnité qui doit être mise en parallèle avec l'acceptation, par les chambres syndicales de médecins, d'une modération des honoraires.

Le dernier article de ce chapitre prévoit une intervention de l'assurance-maladie-invalidité pour des modèles spéciaux de dispensation de soins et de paiement de ceux-ci.

Il est plus spécialement fait allusion aux soins à domicile après hospitalisation.

Dans la période expérimentale, le malade se verrait octroyer une intervention forfaitaire qui pourrait aller au-delà de la nomenclature de l'Inami.

C'est certes une innovation qui va dans le bon sens et qu'il faudra suivre avec intérêt en gardant, comme objectif essentiel, la continuation des soins et le confort du malade. Pour ma part, je me réjouis de cette expérience qui rejoint celle du forfait aux maisons médicales qui se sont inscrites dans cette politique de soins.

Dans le chapitre IV, le gouvernement prévoit le passage de la prépension conventionnelle à la prépension de retraite à l'âge de 60 ans.

Une des conditions de cette mutation qui doit alléger les charges des entreprises est le remplacement du prépensionné ou du prérétraié par deux demandeurs d'emploi qui seront occupés à mi-temps. Le projet initial prévoyait que ce remplacement pouvait se faire par un travailleur à temps plein ou par deux mi-temps.

L'exécutif a opté, *in fine*, pour deux mi-temps travail et deux mi-temps chômage, peut-être au détriment, dans certaines entreprises, de la productivité. Alors qu'il dit avoir tout fait pour rétablir la compétitivité des entreprises, la productivité ne serait-elle plus maintenant un des facteurs de la compétitivité ou la suppression d'un chômeur complet a-t-elle primé toute autre considération?

J'en viens maintenant à l'allocation spéciale accordée aux pensionnés les plus âgés, qui constitue pour le gouvernement un des aspects de son aide aux plus défavorisés.

Nous nous souvenons du plaidoyer que nous avons fait lors de la discussion du projet de loi dit « Mainil » en faveur de cette catégorie de vieux travailleurs. Dans notre revendication traduite dans un amendement, nous étions restés modestes eu égard aux difficultés du régime et préconisions l'octroi d'une allocation annuelle de 3 000 francs par an pour les ménages et de 2 400 francs pour les isolés.

Nos arguments de l'époque ont sans doute fait leur chemin et retenu, en 1985 — quelle coïncidence! — l'attention du gouvernement, mais celui-ci est encore plus modeste que nous ne l'étions et l'allocation, pardon l'aumône, sera égale à 5 p.c. du pécule de vacances. Ainsi le gouvernement offre dès mai 1986 et sans gêne aucune 900 francs aux vieux couples et 730 francs aux isolés!

Dans sa lutte contre la pauvreté, le gouvernement fait un grand geste: il écorne d'un dixième un billet de mille francs pour ceux qui, âgés d'au moins 82 ans, ont toujours le bonheur d'être deux. N'était son côté offensant, nous ririons de l'écart entre le verbe et le résultat.

Si nous pouvons admettre une partie du projet, nous ne pouvons acquiescer à certaines dispositions qui s'inscrivent dans le droit fil de la politique que vous menez depuis près de quatre ans en ne respectant pas les dispositions essentielles de la loi Dhoore en matière de financement de la sécurité sociale, en hypothéquant le secteur des pensions — après l'avoir harmonisé pour en assurer la survie jusqu'à l'an 2015, vous le rendez précaire par les charges nouvelles que vous lui imposez —, en pratiquant des transferts d'un régime à un autre, plutôt que de vous attaquer, par exemple, à une réforme structurelle des soins de santé, en ne faisant rien pour les jeunes, en pénalisant les isolés, les épouses

travailleuses en activité ou à la retraite, les droits directs étant maintenant souvent inférieurs aux droits dérivés.

Telle est ma conclusion à l'issue de l'examen de ce dernier projet portant des dispositions sociales.

Nous resterons cependant attentifs au contenu des arrêtés royaux qui pourraient encore paraître jusqu'à la fin de la législature en matière sociale et, bien que vous disiez souvent, monsieur le ministre, que la réforme de la sécurité sociale est une œuvre de tous les jours, nous espérons que vous vous souviendrez qu'il ne faut pas laisser anéantir une institution qui a préservé les travailleurs de l'insécurité, d'une pauvreté ou d'une marginalisation incompatibles avec la dignité humaine.

Même et surtout en période de crise, la population ne doit pas être hantée par la perspective de la perte de la garantie qu'offre la sécurité sociale depuis près de quarante ans. Cette réflexion se retrouve dans le rapport Dillemans. J'en fais ma conclusion en même temps qu'une profession de foi. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vangeel.

De heer Vangeel. — Mijnheer de Voorzitter, uit de inleidende uiteenzetting van de minister in de commissie is gebleken dat dit ontwerp steunt op drie punten namelijk de begrotingscontrole, de actualisering van het regeringsbeleid — meer bepaald wat het luik inzake de bestaanszekerheid betreft — en het rechtzetten van een aantal zaken op advies van verschillende beheerscomités. Dit ontwerp mag mijns inziens nochtans niet en uitsluitend op zichzelf worden bekeken want er werden intussen reeds een aantal zaken geregeld. Verschillende maatregelen werden al genomen bij koninklijk besluit terwijl andere maatregelen nog in voorbereiding zijn.

Ik wil van deze bespreking gebruik maken om enkele opmerkingen te maken en enkele vragen te stellen.

Wat hoofdstuk I betreft, de inning van de sociale-zekerheidsbijdragen voor lokale besturen zoals gemeenten, OCMW's en dergelijke, ga ik er volledig mee akkoord dat de voorgestelde manier de juiste is vooral vanuit het oogpunt van de vereenvoudiging van deze zaken voor de gemeentebesturen. Die bijdragen zullen voortaan geïnd worden door twee instellingen namelijk het Bijzonder Kinderbijslagfonds en de Omslagkas voor gemeentelijke pensioenen. Ik hoop dat het in de toekomst mogelijk zal zijn deze twee instellingen tot één instelling te herleiden. Dit zou voor de gemeenten een vereenvoudiging en eventueel ook een besparing kunnen betekenen. Ik ga er ook mee akkoord dat de bijdragen rechtstreeks kunnen worden gevorderd indien die instellingen ter zake nalatig zouden zijn.

Tenslotte is het — zoals het in de commissie trouwens ook werd gezegd — niet het geld van de gemeente maar wel van de betrokken personen dat wordt achtergehouden. Ik wil er nochtans op wijzen dat ook de Staat geld dat hem niet toebehoort achterhoudt ten nadele van de gemeenten. Ik denk hier meer bepaald aan de bijdragen die langs fiscale weg worden geïnd en die te lang in de staatskas blijven alvorens zij aan de gemeenten worden overgedragen. Dit draagt in belangrijke mate bij tot het ontstaan van financiële problemen voor de gemeenten. Mijn gemeente heeft in 1984 iets meer dan 8 miljoen bijkomende interesten moeten betalen omdat de Staat de financiële middelen waarop de gemeente recht had, niet tijdig ter beschikking had gesteld.

Wat de maatregelen in verband met de kinderbijslagen die aansluiten bij reeds vroeger genomen maatregelen betreft, moet ik opmerken dat het ontwerp houdende fiscale bepalingen ter zake meer gezinsvriendelijk was terwijl dit ontwerp houdende sociale bepalingen meer kindvriendelijk is. Daarbij gaat de aandacht vooral naar de grotere gezinnen, gezinnen met drie kinderen of meer.

De heer Egelmeers. — En dan is het gedaan!

De heer Vangeel. — Voor de toekomst wordt echter een aanzienlijk bedrag ingeschreven voor de gezinnen in het algemeen.

Het derde punt betreft de thuisverzorging. Belangrijk is dat een en ander op gang wordt gebracht voor de thuisverzorging. Wij hopen dat deze maatregelen met succes zullen worden bekroond.

Thans nog enkele opmerkingen in verband met brugpensioenen en brugrustpensioenen. Ik heb in de commissie reeds opgemerkt dat ik het eigenaardig vind dat de bruggepensioneerde moet worden vervangen door twee halftijds tewerkgestelden. Het lijkt mij veel logischer dat de

keuze wordt gelaten tussen een voltijds of twee halftijds tewerkgestelden. Halftijds banen brengen inderdaad een aantal moeilijkheden met zich voor heel wat instellingen. Wij zullen zien hoe de zaak evolueert. Ik meen dat wellicht na enkele tijd op de beslissing zal worden teruggekomen.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om de minister nogmaals te verzoeken bijzonder aandacht te geven aan de overgang van brugpensioenen naar brugrustpensioenen en ervoor te zorgen dat zij, die tot deze overgang verplicht worden, voldoende voorlichting krijgen.

Ik geef een voorbeeld. Het belastingkrediet is veel hoger voor het brugpensioen dan voor het brugrustpensioen zodat iemand, die schijnbaar niets zou verliezen bij de overgang van brugpensioen naar brugrustpensioen, fiscaal een verlies van enkele tienduizenden franken kan lijden omdat het belastingkrediet dertig à veertigduizend frank hoger is voor het brugpensioen.

In het ontwerp van wet wordt een kleine inspanning gedaan voor de verbetering van de pensioenen van vóór 1968. De afgelopen jaren en maanden werden ook maatregelen getroffen voor de kleinste pensioenen. Ik meen dat wij het probleem echter opnieuw moeten bekijken want iemand die vóór 1968 gepensioneerd werd heeft niet altijd een kleiner pensioen dan iemand die op rust is gegaan na die tijd, hoewel dit meestal wel het geval is.

Ik ben ook gelukkig dat er eindelijk in wat ik «de onoverkomelijke zaak van de bijdragen voor de ziekteverzekering van de gepensioneerden» heb genoemd enig licht gaat komen door het feit dat de verantwoordelijkheid voor de inning van eventuele achterstallige bijdragen niet meer aan het Rijksinstituut voor ziekteverzekering wordt overgelaten maar dat ze wordt toevertrouwd aan de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen. De belanghebbenden — getroffen, mag ik wel zeggen — hebben inderdaad geen schuld, wel de administratieve ingewikkeldheid enerzijds, en anderzijds, het feit dat er nog altijd geen ernstig kadaster van pensioenen is waardoor de mogelijkheid ontstaat dat achterstallige bijdragen jaren aanslepen. Ik hoop dat de minister spoedig maatregelen zal nemen, die trouwens reeds aangekondigd zijn, met het oog op de oprichting van een kadaster van pensioenen, wat zal toelaten de achterstallige bijdragen te beperken. Bij ten onrechte ontvangen pensioenen, buiten de schuld van de belanghebbende, geldt een verjaringstermijn van zes maanden zodat de terugwerking voor de inning tot zes maanden beperkt blijft.

Ik hoop dat het uw bedoeling is, door deze taak nu toe te vertrouwen aan de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen, de invordering te beperken tot achterstallige bijdragen van zes maanden, zoals dit het geval is voor ten onrechte ontvangen pensioenen wanneer de belanghebbenden de schuld niet dragen. Ik vernam straks graag uw antwoord dienaangaande.

Tenslotte, mijnheer de minister, verheugt het mij dat door dit ontwerp van wet nieuwe mogelijkheden worden gecreëerd. Immers, voor mensen die een bestaansminimum genieten en die ten laste zijn van het OCMW, worden aan de ene kant mogelijkheden en middelen ter beschikking van het OCMW gesteld om ze gemakkelijker en met minder kosten tewerk te stellen, ook wanneer zij volgens artikel 60 van de wet op het OCMW worden tewerkgesteld. Het OCMW krijgt ook in dat geval het deel van het bestaansminimum dat van de Staat komt. Aan de andere kant kunnen sommige van deze mensen in tewerkstellingsprojecten worden opgenomen, niettegenstaande zij geen uitkeringsgerechtigde werklozen zijn.

Ik heb die vraag geregeld gedurende jaren gesteld in de commissie voor de Sociale Zaken. Ik ben blij dat hierop nu wordt ingegaan. Ik hoop dat hierdoor een aantal mensen uit het circuit van het OCMW zullen geraken. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Vermits deze middag verschillende fracties vergaderen, stel ik voor hier onze werkzaamheden te onderbreken.

Er zijn nog drie sprekers ingeschreven.

Wij hervatten onze werkzaamheden te 15 uur met het betoog van de heer Van In.

De Senaat vergadert opnieuw te 15 uur.

Le Sénat se réunira à 15 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten te 12 u. 10 m.*)

(*La séance est levée à 12 h 10 m.*)